

PATVIRTINTA

Klaipėdos r. Kretingalės pagrindinės mokyklos
direktorius 2021 m. gruodžio 31 d.
įsakymu Nr. V1-293

KLAIPĖDOS R. KRETINGALĖS PAGRINDINĖS MOKYKLOS MOKINIŲ TURIZMO RENGINIŲ ORGANIZAVIMO APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Klaipėdos r. Kretingalės pagrindinės mokyklos (toliau – Mokyklos) turizmo renginių organizavimo aprašas (toliau – aprašas) nustato vaikų turizmo renginių (žygių, išvykų, ekskursijų, sąskrydžių, varžybų) (toliau – turizmo renginiai) organizavimo tvarką.

2. Aprašo tikslas – reglamentuoti turizmo renginių organizavimą, vykdymą ir laiduoti renginiuose dalyvaujančių vaikų saugumą.

3. Aprašas taikomas klasių vadovams ir mokytojams, organizuojantiems ir vykdančioms vaikų iki 18 metų imtinai turizmo renginius Lietuvos Respublikos teritorijoje ir už jos ribų:

3.1. vykstant už Lietuvos Respublikos ribų, renginio vadovas turi turėti vaikų tėvų sutikimus.

4. Mokinių grupės, naudodamosi visuomeniniais, vandens keliais, keliaudamos draustiniais ar kitomis riboto lankomumo teritorijomis, privalo vadovautis saugaus eismo taisyklėmis, nustatytomis šiems keliams ir teritorijoms.

5. Apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **ekskursija** – trumpiau kaip parą trunkantis turistinių objektų lankymas nustatytu maršrutu ugdymo tikslais, kurį vykdo gidas arba mokytojas;

5.2. **gidas** – asmuo, kuris suteikia specialią informaciją apie lankomus muziejus, meno galerijas, gamtos, kultūros, mokslo, parodų ar kitus objektus arba vietas;

5.3. **išvyka** – organizuotas vaikų grupių keliavimas į numatytą turizmo objektą panaudojant transporto priemones;

5.4. **sąskrydis** – organizuotas vaikų susibūrimas gamtinėje aplinkoje (stovyklavietėje) poilsio ar ugdymo tikslais;

5.5. **turizmo renginio vadovas** – asmuo, turintis tinkamą pasirengimą, organizuojantis pasiruošimą turizmo renginiui ir jam vadovaujantis;

5.6. **turistinė stovykla** – trumpalaikio vaikų poilsio organizavimas rekreacinėje teritorijoje įrengtoje stovyklavietėje;

5.7. **vaikų turizmo renginys** – trumpalaikės neformaliojo vaikų švietimo programos (gali būti sudedamoji formaliojo ir neformaliojo švietimo programos dalis) vykdymas keičiant vietą pažintiniais, rekreaciniais ir sportiniais tikslais;

5.8. **varžybos** – organizuotas vaikų (jų grupių) rungtyniavimas ugdymo tikslais;

5.9. **žygis** – įvairios trukmės ugdymo tikslais organizuotas keliavimas nustatytu maršrutu pėsčiomis ar naudojant įvairias priemones.

6. Kitos apraše naudojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir kituose švietimą reglamentuojančiuose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

7. Turizmo renginių programos rengiamas vadovaujantis Bendrųjų iš valstybės ir savivaldybių biudžetų finansuojamų neformaliojo švietimo programų kriterijų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-991 „Dėl Bendrųjų iš valstybės ar savivaldybių biudžetų finansuojamų neformaliojo švietimo programų kriterijų aprašo patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 5 d. įsakymo Nr. V-1214 redakcija).

8. Žygio, ekskursijos, išvykos programas (2 priedas) ir sąskrydžio, varžybų nuostatus rengia turizmo renginio vadovas, tvirtina mokyklos direktorius.

II SKYRIUS

TURIZMO RENGINIŲ DALYVIŲ SAUGUMO UŽTIKRINIMAS

9. Turizmo renginiuose leidžiama dalyvauti:

- 9.1. vienos dienos trukmės žygiuose pėsčiomis, išvykose ir mokomosiose ekskursijose nuo 6 metų;
- 9.2. dviejų dienų žygiuose pėsčiomis nuo 9 metų;
- 9.3. žygiuose slidėmis, vandens turizmo priemonėmis nuo 12 metų;
- 9.4. žygiuose dviračiais nuo 12 metų, o jeigu vaikai yra išklause papildomą mokymo kursą ir turi mokyklos išduotą pažymėjimą – ne jaunesniems kaip 10 metų;
- 9.5. sąskrydžiuose, varžybose – šių renginių nuostatuose numatyta tvarka;
- 9.6. jaunesni negu aprašo 9.1–9.4 punktuose nurodyti vaikai gali dalyvauti turizmo renginiuose tik turėdami tėvų arba teisėtų vaiko globėjų rašytinį sutikimą.

10. Mokiniai, nepriskirti pagrindinei medicininei fizinio pajėgumo grupei arba turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, dviejų dienų ir ilgiau trunkančiuose turizmo renginiuose gali dalyvauti tik su gydytojo leidimu.

11. Mokinių grupei, dalyvaujančiai turizmo renginiuose, mokyklos direktorius 15 vaikų grupei skiria 1 turizmo renginio vadovą. Atsižvelgiant į renginio specifiką, mokinių amžių ir jų specialiuosius poreikius, mokyklos direktorius gali skirti kitą turizmo renginio vadovų skaičių. Priešmokyklinio amžiaus vaikų grupei, neatsižvelgiant į vaikų skaičių, skiriami ne mažiau kaip 2 turizmo renginio vadovai.

12. Turizmo renginio vadovas, vykdamas su mokiniais į renginį, privalo būti išklause „Vaikų turizmo renginių vadovo kvalifikacinę mokymo programą saugos ir sveikatos srityje“ kursas:

12.1. apie organizuojamą renginį raštu (žinute el. dienyne) informuoja mokinių tėvus (globėjus). Jei turizmo renginys vykdomas už Klaipėdos rajono ribų arba priklauso padidintos rizikos veikloms (laipiojimo centrai, dažasvydis, nuotykių parkai, sporto ir kt.), mokiniai gali dalyvauti tik turėdami tėvų (globėjų) pasirašytą sutikimą (priedas Nr. 1).

12.2. ne vėliau kaip prieš tris darbo dienas suderina su direktoriaus pavaduotoja ugdymui ir pateikia mokyklos raštinės vedėjai turizmo renginio programą ir dalyvių sąrašą (priedas Nr. 2) prašymą dėl renginio vykdymo (jei yra, prie prašymo prideda, organizatoriaus parengtus nuostatus, darbotvarkę, programą, kvietimą ar kitus dokumentus) direktoriui tvirtinti;

12.3. prieš išvykstant į turistinį renginį, pasirašytinai supažindina mokinius su saugos ir sveikatos instrukcija (priedas Nr. 4), atkreipdamas dėmesį į tas dalis, kurios aktualios renginiui, papildydamas saugaus elgesio reikalavimais, būdingais organizuojamam renginiui;

12.4. instruktuoja mokinius:

12.4.1. aptaria su mokiniais renginio tikslus, uždavinius, programą, dalyvių užduotis, aprangos ir higienos reikalavimus, maitinimą, pinigines išlaidas, transportą, užsiėmimų ir poilsio laiką;

12.4.2. pasirašytinai supažindina mokinius su turizmo renginio Saugos ir sveikatos instrukcija. 5–10 kl. mokiniai pasirašo parašu, 1 kl. mokiniai – „+“, 2–4 kl. mokiniai – parašo savo vardą, atspausdintoje iš el. dienyno arba šiame apraše pateiktoje formoje (priedas Nr. 3);

12.4.3. mokinių pasirašytus saugaus elgesio instruktažus registruoja mokinių saugaus elgesio instruktavimų registravimo formoje.

12.5. atsako už mokinių saugumą ir sveikatą renginio metu, moka suteikti ir, esant poreikiui, suteikia pirmąją medicininę pagalbą;

12.6. susidarius situacijai, gresiančiai mokinių saugumui, pakeičia išvykos maršrutą, sustabdo arba nutraukia turizmo renginio vykdymą.

13. Turizmo renginiuose dalyvaujantys mokiniai:

13.1. susipažinę su turizmo renginio organizavimo tvarka ir saugaus elgesio reikalavimais, pasirašo mokinių saugaus elgesio instruktavimų registravimo formoje;

13.2. jei reikia, pristato tėvų sutikimus;

13.3. prieš turizmo renginį pasiskirsto pareigomis, užduotimis ir kt.;

13.4. privalo laikytis saugaus elgesio taisyklių, būti drausmingi ir mandagūs, vykdyti turizmo renginio vadovo(-ų) nurodymus.

14. Mokyklos direktorius:

14.1. tvirtina turizmo renginio programą, dalyvių sąrašą, turizmo renginio vadovo (-ų) kandidatūrą (-as);

14.2. už programos vykdymo pažeidimus turizmo renginio vadovą gali nubausti drausmine tvarka.

IV SKYRIUS MAUDYMOŠI REIKALAVIMAI

15. Turizmo renginiuose maudytiš galima tik sveikatingumo, higienos, o ne sporto tikslais.

16. Vykđant turizmo renginius maudymosi vieta parenkama iš anksto. Maudytiš leidžiama tik paplūdimiuose ir kitose nustatyta tvarka įrengtose maudymosi vietose vadovaujantis Lietuvos higienos normos HN 79:2010 „Vaikų vasaros poilsio stovykla. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ (su vėlesniais pakeitimais).

17. Maudymosi plotą privalo žinoti visi besimaudantieji.

18. Maudomasi tik turizmo renginio vadovui leidus ir jam stebint.

19. Vienu metu gali maudytiš ne daugiau kaip 8 vaikai. Maudymosi metu turizmo renginio vadovui reikia būti labai atidžiam ir turėti specialias gelbėjimosi priemones.

20. Maudymosi metu draudžiama be reikalo šūkauti, nes šauksmas yra pagalbos prašymo signalas.

V SKYRIUS ĮVYKUS NELAIMINGAM ATŠITIKIMUI

21. Įvykus nelaimingam įvykiui, turizmo renginio vadovas įvertina įvykio svarbą ir nedelsiant informuoja specialiąsias tarnybas. Apie esamą padėtį informuoja progimnazijos direktorių bei turizmo renginio dalyvių tėvus (globėjus, rūpintojus).

22. Išnagrinėjus nelaimingo atsitikimo aplinkybes, progimnazijos direktorius informuoja Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyriaus vedėją.

23. Įvykus nelaimingam įvykiui, vadovaujamosi Moksleivių nelaimingų atsitikimų tyrimo, registravimo ir apskaitos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu.

VI SKYRIUS RENGINIŲ PROGRAMŲ FINANSAVIMAS

24. Renginiai finansuojami teisės aktų nustatyta tvarka.

25. Turistinės stovyklos programos gali būti finansuojamos pagal vaikų vasaros poilsio programų finansavimo tvarkos aprašą.

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

26. Mokinių turizmo renginiai karantino, ekstremalios situacijos metu organizuojami, užtikrinant programos dalyvių sveikatą ir saugumą, atsižvelgiant į valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo sprendimus.

27. Aprašas gali būti keičiamas, papildomas, panaikinamas mokyklos direktoriaus įsakymu.

Klaipėdos r. Kretingalės pagrindinės mokyklos
mokinių turizmo renginių organizavimo
tvarkos aprašo
1 priedas

Vieno iš tėvų ar globėjų vardas, pavardė

Gyvenamoji vieta _____, telefonas _____

SUTIKIMAS-LEIDIMAS

20 m. ....mėn. ....d.

Leidžiu, kad mano sūnus/dukra/globotinis .....
(vardas, pavardė, klasė)

dalyvautų žygyje, ekskursijose, išvykose, varžybose, konkursuose ar kitame vaikų išvykos
renginyje 2022–2023 mokslo metais.

Su kelionės tikslais, specifika, maršrutu, trukme susipažinsiu TAMO dienyne.

Sutinku, kad esant būtinybei mano vaikui būtų suteikta medicinos pagalba.

Mano vaikas alergiškas .....

.....
(parašas)

.....
(vardas, pavardė)

Klaipėdos r. Kretingalės pagrindinės mokyklos
mokinių turizmo renginių organizavimo
tvarkos aprašo priedas Nr. 2

Klaipėdos r. Kretingalės pagrindinės mokyklos

RENGINIO PROGRAMA

20 - -

Programos pobūdis (ekskursija, edukacinė išvyka, sąskrydis, varžybos, žygis)	
Programos tikslas, uždaviniai	
Programos dalyviai (nurodyti kiek iš kokios klasės mokinių dalyvauja)	
Programos turinys	
Išvykimo vieta ir laikas/ Parvykimo vieta ir laikas	
Maršrutas ir atstumas km. (išvardinti pagrindinius maršruto punktus)	
Trukmė	
Nakvynės vieta (jeigu programa ne vienos dienos)	
Kokiu transportu vykstama	
Sąmata	

DALYVIŲ SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Dalyvio vardas, pavardė	Klasė

Turizmo renginio vadovas

Parašas

Vardas ir pavardė

Klaipėdos r. Kretingalės pagrindinės mokyklos
mokinių turizmo renginių organizavimo
tvarkos aprašo
priedas Nr. 4

KLAIPĖDOS R. KRETINGALĖS PAGRINDINĖS MOKYKLOS MOKINIŲ, DALYVAUJANČIŲ TURIZMO RENGINYJE, SAUGAUS ELGESIO INSTRUKCIJA

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. Klaipėdos r. Kretingalės pagrindinės mokyklos mokinių, dalyvaujančių turizmo renginyje, saugaus elgesio instrukcija (toliau – Instrukcija) yra mokyklos dokumentas, nusakantis mokiniams jų veiklos ir elgesio reikalavimus turizmo renginio metu, kad nebūtų padaryta žala mokinių saugai, sveikatai ir gamtai.

2. Instrukcija nusako su mokinių veikla susijusius pavojus ir reikalauja griežtai laikytis saugos priemonių, elgesio taisyklių, etiketo reikalavimų kiekviename turizmo renginio etape.

3. Ši instrukcija nenumato visų situacijų, kurios gali kilti renginių metu, todėl mokiniai turi būti instruktuojami apie papildomas saugos priemones, svarbias konkrečiam renginiui, apie tai būtina nurodyti instruktažo, kurį mokiniai pasirašo, turinyje.

4. Jeigu renginio metu nenumatomos kurios nors grėsmę keliančios aplinkybės, nurodytos šioje instrukcijoje, tai apie tas prevencines priemones instrukuoti nereikia.

5. Mokiniui, pasirašytinai susipažinusiame su šia instrukcija, bet pažeidusiam jos reikalavimus, taikoma drausminė atsakomybė pagal mokykloje nustatytą tvarką.

II SKYRIUS GALIMI RIZIKOS VEIKSNIAI TURIZMO RENGINIO METU. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

6. Neatsargus elgesys, galintis sukelti eismo įvykį, laukiant transporto priemonės (autobuso ir pan.), einant per gatvę, neteisingai išlipant iš transporto priemonės. Saugos priemonė – laikytis saugaus eismo taisyklių ir etiketo reikalavimų transporto priemonėje, klausyti vadovo nurodymų. Nuolatinis mokinių stebėjimas išvykos metu.

7. Traumos ir sužalojimai dėl autoįvykio. Saugos priemonės – instruktažas apie saugų elgesį gatvėse ir transporte, nuolatinis mokinių stebėjimas išvykos metu.

8. Traumos ir sužalojimai dėl neatsargaus elgesio su ugnimi, elektra. Saugos priemonė – instruktažas apie priešgaisrinės saugos reikalavimus, laužų kūrenimą, elektros saugą gyvenamosiose patalpose. Nuolatinis mokinių stebėjimas išvykos metu.

9. Vaiko skendimas. Saugos priemonė – laikytis maudymosi taisyklių, be vadovo leidimo neiti į vandenį, nesimaudyti nepažymėtoje maudymuisi vietoje, turėti gelbėjimosi liemenes.

10. Saulės nudegimai, šiluminis, saulės smūgis. Saugos priemonė – dėvėti tinkamą aprangą ir galvos apdangalus, nesideginti saulėje vidurdienį, naudoti apsauginius kremus, ieškoti pavėsio.

11. Peršalimas, nušalimai. Sekti orų prognozę, dėvėti šiltus, neperšlampamus drabužius, avėti patogią, šiltą ir neperšlampamą avalynę.

12. Vabzdžių įgėlimas, erkės. Saugos priemonė – pasirūpinti priemonėmis nuo erkių ir vabzdžių įgėlimų.

13. Apsinuodijimas maistu, virškinimo sutrikimai. Stengtis laikytis įprasto mitybos režimo. Neimti į kelionę greitai gendančių produktų. Vartoti pakankamai skysčių ir įsitikinti dėl geriamo vandens kokybės. Ruošiant maistą ant laužo būtinas pakankamas terminis apdorojimas.

14. Griežtai draudžiama vartoti alkoholį, narkotines medžiagas, rūkyti. Pastebėjęs tokius atvejus, vadovas nedelsdamas praneša tėvams (globėjams) po renginio informuoja mokyklos vadovus.

III SKYRIUS VEIKSMAI PRIEŠ TURIZMO RENGINĮ

15. Vadovaujantis Aprašo nustatyta tvarka, parengiama turizmo renginio programa arba nuostatai. 16. Sudaromi dalyvių sąrašai, informuojami raštu (el. dienyne) tėvai, gaunami jų sutikimai ir suderinama su direktoriumi.

16. Dalyviai supažindinami su maršrutu ir programa, tikslais ir uždaviniais, pasiskirsto pareigomis, gauna užduotis.

17. Dalyviai pasirašytinai instruktuojami saugos ir sveikatos klausimais, pasirūpinama prevencinėmis priemonėmis.

18. Renginio vadovas pasiima direktoriaus įsakymą, mokinių sąrašė surašo kiekvieno mokinio ir jų tėvų (globėjų) telefonų numerius, prieš išvykimą sutikrina mokinius pagal sąrašą.

IV SKYRIUS VEIKSMAI TURIZMO RENGINIO METU

19. Visi griežtai laikosi turizmo renginio vadovo nurodymų ir saugos reikalavimų.

20. Nuolat teikiama informacija mokiniams apie atvykimo į punktus laiką, susirinkimo vietas.

21. Stebima, kad mokiniai neatsiskirtų nuo grupės, tinkamai maitintųsi, nepažeidintų poilsio režimo.

22. Skiriamas laikas mokinių maitinimuisi.

23. Esant reikalui suteikiama pirmoji pagalba.

V SKYRIUS VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

24. Susidarius situacijai, gresiančiai mokinių saugai, keičiamas maršrutas, sustabdomas arba nutraukiamas turizmo renginys.

25. Įvykus nelaimingam atsitikimui renginio vadovas nedelsdamas suteikia pirmąją pagalbą, kviečia greitąją pagalbą ir policiją.

26. Apie įvykį praneša mokyklos vadovams ir informuoja mokinių tėvus (globėjus).

VI SKYRIUS VEIKSMAI PO IŠVYKOS

27. Po išvykos aptariami renginio rezultatai, įsivertinama, ar pasiekti tikslai.

28. Apie renginio eigą informuojami vadovai, apie incidentus pranešama tėvams.

29. Informacija apie renginį pateikiama mokyklos tinklalapyje.

VII SKYRIUS SAUGAUS ELGESIO INSTRUKCIJOS

1. SAUGAUS ELGESIO REIKALAVIMAI VYKSTANT TRANSPORTU

1. Autobuso reikia laukti mokyklos kieme, o jam atvykus – nebėgti. Įlipant ir išlipant nesistumdyti, laikytis eilės.

2. Jeigu autobuse matomoje vietoje įrengti saugos diržai, keleivis privalo užsisegti saugos diržą.

3. Keleiviai privalo laikytis saugaus elgesio taisyklių transporto priemonėse: draudžiama blaškyti vairuotojo dėmesį ir trukdyti jam vairuoti, triukšmauti, vaikščioti, iškišti rankas, mojuoti, rodyti gestus kitiems eismo dalyviams, persisverti pro važiuojančios transporto priemonės langą, važiuojant atidarinti duris, išlipus iš transporto priemonės iškart bėgti per gatvę.

4. Šiukšles mesti tik į tam skirtas vietas, nemėtyti jų pro langą.
5. Maršrutinio transporto leidžiama laukti tik stotelių laipinimo aikštelėse, o kur jų nėra – prie stotelės ženklo ant šaligatvio ar kelkraščio.
6. Keleiviams leidžiama įlipti (išlipti) tik kai transporto priemonė visiškai sustoja.
7. Jeigu tikrinantis pareigūnas sustabdo transporto priemonę, keleiviams leidžiama išlipti tik jam leidus.
8. Iš važiuojamosios dalies pusės keleiviams leidžiama įlipti į transporto priemonę (išlipti iš jos) tik tuo atveju, jeigu to padaryti neįmanoma iš šaligatvio ar kelkraščio pusės ir jeigu tai bus saugu, netrukdydys kitiems eismo dalyviams.
9. Jei vykstama viešuoju transportu, keleiviai privalo įsigyti kelionės bilietą.

2. SAUGAUS ELGESIO REIKALAVIMAI EINANT PĖSČIOMIS

10. Organizuotai pėsčiųjų grupei mieste draudžiama eiti važiuojamąja kelio dalimi, galima eiti tik šaligatviais.
11. Organizuota pėsčiųjų grupė už miesto ribų ar vietovėse, kuriose nėra šaligatvių, važiuojamąja dalimi privalo:
  - 11.1. eiti kolona ne daugiau kaip 2 eilėmis kuo arčiau dešiniojo važiuojamosios dalies krašto ir tik transporto priemonių judėjimo kryptimi;
  - 11.2. kolonos priekyje ir gale iš kairės pusės turi eiti lydintys asmenys suryškiaspalvėmis vėliavėlėmis bei vilkintys ryškiaspalves liemenes su šviesą atspindinčiais elementais.
12. Tamsiuoju paros metu arba esant blogam matumui organizuotai pėsčiųjų grupei eiti važiuojamąja dalimi draudžiama.
13. Norėdamas pereiti perėją pėsčiasis privalo:
  - 13.1. eiti šaligatviu dešine puse iki pėsčiųjų perėjos;
  - 13.2. sustoti dešinėje pėsčiųjų perėjos pusėje;
  - 13.3. sustoti toliau nuo važiuojamosios dalies;
  - 13.4. pažiūrėti į kairę;
  - 13.5. pažiūrėti į dešinę pusę ir įsiklausyti;
  - 13.6. jei transporto priemonių arti nėra arba jos sustojo praleisti, dar kartą reikiapažiūrėti į kairę. Įžengti į važiuojamąją dalį pėsčiųjų perėjose pėstiesiems leidžiama tik po to, kai įvertina atstumą iki artėjančių transporto priemonių ir jų greitį;
  - 13.7. eiti tiesiai – ne įstrižai per pėsčiųjų perėją, neperžengti jos ribų, be reikalo nedelsti ar nestoviniuoti;
  - 13.8. visą laiką stebėti gatvę, pažiūrint į abi puses;
  - 13.9. jei transporto priemonė atvažiuoja iš dešinės pusės, reikia nesiblaškyti, bet ramiai sustoti gatvės viduryje ir palaukti, kol transporto priemonė sustos arba kol pravažiuos;
  - 13.10. eiti per gatvę galima tik įsitikinus, jog eiti saugu;
14. Norėdamas pereiti nereguliuojamą šviesoforo sankryžą pėsčiasis privalo:
  - 14.1. eiti šaligatviu dešine puse iki sankryžos;
  - 14.2. sustoti dešinėje pėsčiųjų perėjos pusėje;
  - 14.3. sustoti toliau nuo važiuojamosios dalies;
  - 14.4. pažiūrėti į kairę;
  - 14.5. pažiūrėti į dešinę pusę ir įsiklausyti;
  - 14.6. jei transporto priemonių arti nėra arba jos sustojo praleisti, dar kartą reikia pažiūrėti į kairę. Įžengti į važiuojamąją dalį pėsčiųjų perėjose pėstiesiems leidžiama tik po to, kai įvertina atstumą iki artėjančių transporto priemonių ir jų greitį.
15. Neleidžiama eiti per reguliuojamą perėją, kai dega šviesoforo:
  - 15.1. geltona šviesa;
  - 15.2. raudona šviesa;
16. Leidžiama eiti, kai dega žalia šviesa.

17. Eiti tiesiai – ne įstrižai per pėsčiųjų perėją, neperžengti jos ribų, be reikalo nedelsti ar nestoviniuoti.

3. SAUGAUS ELGESIO REIKALAVIMAI VAŽIUOJANT DVIRAČIAIS

1. Dviračio vairuotojui leidžiama važiuoti keliu tik tvarkingą stabdį ir garso signalą turinčiu dviračiu. Dviračio gale turi būti raudonas šviesos atšvaitas, iš abiejų šonų – oranžiniai šviesos atšvaitai arba kiti šviesą atspindintys elementai, pritvirtinti prie ratų stipinų.

2. Važiuojant keliu tamsiuoju paros metu arba esant blogam matomumui, priekyje turi degti baltos šviesos žibintas, o gale – raudonos šviesos žibintas, dviračio vairuotojas privalo dėvėti šviesą atspindinčią liemenę arba būti prie drabužių kitiems eismo dalyviams matomoje vietoje prisisegęs šviesą atspindinčius elementus.

3. Dviračio vairuotojai iki 18 metų, važiuodami keliu, privalo būti užsidėję ir užsisėgę šalną. Kitiems vyresniems kaip 18 metų asmenims, dviračiu važiuojantiems keliu, rekomenduojama būti užsidėjęs ir užsisėgęs šalną.

4. Dviračių taku dviračio vairuotojas privalo važiuoti kuo arčiau tako (jiems skirtos tako dalies) dešiniojo krašto. Jeigu pėsčiųjų ir dviračių eismui skirtame take ar šaligatvyje važiuojamosios dalies ženklavimo linijomis yra paženklinta dviračių eismui skirta tako (šaligatvio) dalis, dviračio vairuotojas privalo važiuoti tik ja ir kuo arčiau jos dešiniojo krašto. Dviračių vairuotojai privalo nekelti pavojaus pėstiesiems. Dviračio vairuotojas norėdamas pervvažiuoti į kitą gatvės pusę privalo nulipti nuo dviračio ir persivaryti jį per pėsčiųjų perėją į kitą gatvės pusę.

5. Dviračių vairuotojams draudžiama: a. važiuoti važiuojamąja dalimi, jeigu įrengti dviračių takai; b. važiuoti automagistralėmis ir greitkeliais; c. važiuoti nelaikant bent viena ranka vairo; d. vežti keleivius; e. būti velkamiems kitų transporto priemonių; f. vilkti kitas transporto priemones; g. važiuoti įsikibus į kitas transporto priemones.

4. SAUGUS ELGESYS MUZIEJUOSE IR PARODOSE

1. Muziejuose ir parodose kiekvienas dalyvis privalo saugoti eksponatus, neliesti jų rankomis, vaikščioti atsargiai, klausytis ekskursijos vadovo nurodymų ir pasakojimo apie vieną ar kitą eksponatą.

2. Klausytis vadovo pasakojimo visos ekskursijos metu, nors ir būtų neįdomu.

3. Neblaškyti kitų dėmesio garsiomis kalbomis ir pastabomis ir netrukdyti gidui.

4. Be grupės vadovo leidimo draudžiama atsiskirti nuo grupės dalyvių arba atsilikti nuo grupės.

5. Jeigu ekskursijos metu yra būtynbė išeiti, apie tai būtina informuoti grupės vadovą.

5. SAUGUS ELGESYS KONCERTE, TEATRE

1. Laikytis drausmės ir kultūringo elgesio taisyklių renginių metu.

2. Nesėdėti renginyje su striukėmis ar paltais, jeigu patalpa yra šilta.

3. Renginio metu nevalgyti, nevaikščioti, nekalbėti, nekelti kitokio nereikalingo triukšmo.

4. Neišeiti iš renginio jam nepasibaigus, o jeigu yra būtynbė išeiti anksčiau, būtina prieš renginį informuoti grupės vadovą.

5. Renginio metu privaloma išjungti mobilųjį telefoną.

6. Renginyje neatsiskirti nuo draugų.

7. Po pertraukos nevėluoti į antrąją renginio dalį.

6. SAUGUS ELGESYS MIESTE

1. Neatsilikti nuo grupės ir vadovo.

2. Pasimetus paskambinti vadovui ar grupės nariams, jeigu yra tokia galimybė.

3. Neturint galimybės susisiekti, laukti toje vietoje, kurioje atsiskyrė nuo grupės, nebandyti patiems susirasti grupę.

4. Jeigu išvykos dalyvis tiksliai žino grupės buvimo adresą, galima kreiptis į policijos pareigūnus, jei jie yra netoliese, kad padėtų pasiekti grupės buvimo vietą. Kategoriškai atsisakyti nepažįstamų žmonių siūlomos pagalbos.

5. Eiti per gatvę su visa grupe tik tam skirtose vietose (pėsčiųjų perėjose, degant žaliajam šviesoforo signalui).

6. Eiti šaligatviais arba pėsčiųjų takais dešine puse, o ten kur jų nėra – kelkraščiu, prieš transporto priemonių važiavimo kryptį. Eiti tvarkingai, nesistumdant. Pastebėjus, kad kas nors skuba, pasitraukti į šalį.

7. SAUGUS ELGESYS SPORTO RENGINIŲ METU

1. Sporto renginių metu visi dalyviai turi būti pratybų vietoje.

2. Besąlygiškai vykdyti visus renginį organizuojančio vadovo nurodymus.

3. Renginio vietoje laikytis saugaus elgesio taisyklių: nelaiptuoti stadione esančiais įrengimais naudoti sportinį inventorių tik pagal paskirtį, dėvėti sportinę aprangą.

4. Vykimo į varžybas metu būti drausmingiems.

5. Varžybų metu pasijutus blogai informuoti vadovą.

8. SAUGUS ELGESYS MIŠKE IR PARKE

1. Laikytis lankymosi miške taisyklių ir laukinės gamtos išteklių naudojimo tvarkos.

2. Kurti laužus tik tam skirtose vietose ir tik leidus vadovui.

3. Nežaisti su degtukais ir ugnimi.

4. Nelaužyti medžių, neskinti saugomų augalų, nepažeisti gamtosaugos įstatymų.

5. Laipiojant ir bėgiojant stengtis nesusižeisti.

6. Nepalikti šiukšlių, taros, stiklo duženų.

7. Saugotis erkių: naudoti priemones, skirtas erkėms atbaidyti, apsirengti šviesiais drabužiais.

8. Nesiartinti prie miško gyvūnų, neerzinti, netrikdyti jų ramybės.
